

Advies 4: Kaders opschaling Grootschalig, Risicogericht testen

Begeleidingscommissie Grootschalig Risicogericht Testen

Februari 2021

Inleiding begeleidingscommissie

De overheid bekijkt hoe grootschalig risicogericht testen kan worden ingezet bij de bestrijding van het coronavirus. Het idee is dat gericht en breed testen bij bepaalde doelgroepen, situaties en/of locaties waar een verhoogde infectiegraad is of dreigt, kan bijdragen aan een beter zicht op en bestrijding van het virus. Door in korte tijd veel mensen (een aantal keer) te testen zou verdere transmissie beperkt kunnen worden. Dit geldt uiteraard alleen indien positief geteste mensen en hun contacten de hierbij behorende isolatie- en quarantainemaatregelen naleven. Dit betekent dat onderzoek naar testbereidheid en manieren om naleving van isolatie- en quarantainemaatregelen te verbeteren onlosmakelijk verbonden is aan de doelstelling. In pilots wordt verkend hoe grootschalig risicogericht testen bij kan dragen aan de bestrijding van het coronavirus en wat nodig is voor brede uitrol. Op verzoek van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is een begeleidingscommissie opgericht die de Minister zal adviseren over de aanpak en het verloop van de pilot(s) rondom grootschalig risicogericht testen. Daarnaast geeft de commissie advies aan de Minister over de geleerde lessen voor verdere opschaling en landelijke uitrol in Nederland voor de bestrijding van COVID-19.

Advies 4: opschaling grootschalig risicogericht testen

Met (resultaten van) de vier pilots grootschalig risicogericht testen en het aanvullen van deze kennis, inzichten en ervaringen met resultaten uit nationaal en internationaal onderzoek op dit thema, streeft het ministerie van VWS om lessen te trekken voor verdere implementatie van grootschalig risicogericht testen. De verkenning of, wanneer en hoe grootschalig risicogericht testen een bijdrage kan leveren aan de COVID-19 bestrijding en het verkrijgen van de resultaten uit de pilots lopen parallel. Het ministerie van VWS is gestart met het maken van een eerste aanzet van kaders voor de inzet van het instrument grootschalig risicogericht testen. Over deze kaders brengt de begeleidingscommissie hierbij een vierde advies.

Advies: start met grootschalig risicogericht testen op voorwaarden van proportionaliteit en subsidiariteit

De commissie adviseert om, naast 'indicaties' voor grootschalig risicogericht testen, de voorwaarden van proportionaliteit en subsidiariteit te hanteren om te bepalen of grootschalig risicogericht testen ingezet kan en zou moeten worden. In andere woorden, voordat gestart wordt met grootschalig risicogericht testen dient het volgende duidelijk te zijn en meegewogen te worden:

- 1) in welke mate grootschalig risicogericht testen in een bepaald gebied naar verwachting gaat bijdragen aan meer inzicht in de verspreiding van het virus en beperking van transmissie, ten opzichte van wanneer er niet grootschalig risicogericht getest zou worden, en
- 2) of grootschalig risicogericht testen hiervoor de beste maatregel is en er geen andere, minder ingrijpende maatregelen of acties voorhanden zijn die eenzelfde effect kunnen bewerkstelligen.

Advies: definieer verantwoordelijkheden, beslisstructuren en randvoorwaarden

De commissie adviseert om een flexibele structuur op te zetten met niet te veel in detail uitgewerkte randvoorwaarden. Zij adviseert om een heldere beslisstructuur op te zetten waarin het voor alle belanghebbenden duidelijk is welk orgaan verantwoordelijk is voor welke beslissing, de grondslagen waarop besluiten worden genomen en of de besluitvorming in consensus plaatsvindt of sequentieel. Naar het oordeel van de commissie zijn hierin drie hoofdonderwerpen te onderscheiden: een inhoudelijke beoordeling, een randvoorwaardelijke (logistieke) beoordeling en een bestuurlijke beoordeling. Hierbij heeft het de voorkeur dat deze beoordelingen vervolgens samen worden gebracht en leiden tot een gezamenlijk oordeel om al dan niet te starten met grootschalig risicogericht testen. Als deelnemende partijen niet tot een gezamenlijk oordeel kunnen komen moet duidelijk zijn wie in een dergelijke situatie bevoegd is om een knoop door te hakken om een patstelling te voorkomen.

Indien voorwaarden om te starten met grootschalig risicogericht testen verwerkt worden in een checklist, is het advies van de commissie om hier een paar – vijf tot zes maximaal –, eenvoudige vragen in op te nemen. Zij adviseert om hierbij te focussen op de proportionaliteit, subsidiariteit, draagvlak onder betrokken verantwoordelijke organen en randvoorwaarden in grote lijnen (kan aan de randvoorwaarden worden voldaan binnen het benodigde korte tijdsbestek).

Advies: beschikbaar stellen van een toolkit met materialen en lessen voortkomend uit de pilots

De commissie adviseert om een zogeheten toolkit te ontwikkelen met materialen en aanbevelingen, voortkomend uit de pilots om te bevorderen dat grootschalig risicogericht testen op korte termijn kan worden opgezet in een bepaald gebied. Deze toolkit bevat zoveel

mogelijk draaiboeken, uitnodigingen, communicatiemiddelen, opzet voor quarantainepakketten, et cetera, zodat het spreekwoordelijke wiel niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden en de lessen voortkomend uit de pilots benut kunnen worden op andere plekken.